

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-70>

УДК 330.3

ПРОКОПЕНКО Наталія

ПВНЗ «Європейський університет»

<https://orcid.org/0000-0001-6753-8831>

БИШОВЕЦЬ Іван

ПВНЗ «Європейський університет»

<https://orcid.org/0009-0009-4600-641X>

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ СФЕРИ

У статті досліджено формування механізмів управління інноваційним розвитком підприємств фармацевтичної сфери, що є складним і багатограним процесом і враховує специфічні особливості цієї галузі, високу залежність від наукових досліджень, жорстке регуляторне середовище та стратегічне значення інновацій для конкурентоспроможності. У сучасних умовах фармацевтичні підприємства стикаються з постійно зростаючими вимогами до якості продукції, безпеки ліків, скорочення циклів розробки нових препаратів і адаптації до глобальних викликів, таких як пандемії, старіння населення чи нові хронічні захворювання. Усе це визначає необхідність створення ефективного механізму управління інноваційним розвитком, який би забезпечував не лише високі показники продуктивності, але й соціальну значущість діяльності галузі.

Встановлено, що фармацевтична галузь є однією з найбільш інноваційно інтенсивних сфер економіки. За своєю природою вона залежить від системного підходу до управління інноваціями, адже створення нових лікарських засобів потребує тривалих наукових досліджень, великого обсягу фінансових ресурсів та інтеграції сучасних технологій. У цьому контексті механізм управління інноваційним розвитком повинен охоплювати всі етапи життєвого циклу інновації — від фундаментальних досліджень до комерціалізації та виходу продукту на ринок. Важливою складовою є процеси досліджень і розробок (R&D), які формують основу інноваційного потенціалу галузі.

В статті виокремлено і охарактеризовано залежність механізму управління інноваціями у фармацевтичній сфері від регуляторного середовища. На кожному етапі — від розробки препарату до його впровадження у виробництво та реалізацію — підприємства повинні дотримуватися суворих нормативів, таких як вимоги GMP (Good Manufacturing Practices), GLP (Good Laboratory Practices) і GCP (Good Clinical Practices). Це ускладнює управління інноваціями, адже необхідно враховувати не лише технологічні аспекти, але й вимоги щодо безпеки, ефективності та відповідності законодавчим нормам різних країн.

Аргументовано ключову роль фінансового аспекту у механізмі управління інноваційним розвитком фармацевтичних підприємств. Розробка нового лікарського засобу може потребувати багаторічних інвестицій у дослідження та клінічні випробування. Наприклад, за оцінками дослідників, середня вартість розробки одного нового препарату може сягати кількох мільярдів доларів. Тому важливим елементом механізму є забезпечення доступу до фінансування — як внутрішнього, так і зовнішнього, зокрема через співпрацю з венчурними фондами, отримання грантів чи партнерство з іншими компаніями.

Розвинена класифікація компонентів управління інноваційним розвитком у фармацевтичній сфері як високотехнологічної галузі. Досліджено, що формування механізму управління інноваційним розвитком у фармацевтиці потребує врахування багатьох факторів, серед яких стратегічне планування, багатоканальне фінансування, дотримання нормативів, розвиток наукових досліджень та інтеграція новітніх технологій. Цей механізм має забезпечувати синергію між усіма елементами інноваційного процесу, сприяючи створенню продуктів, які не лише відповідають високим стандартам, але й забезпечують доступність та високу соціальну значущість для суспільства. Таким чином, ефективне управління інноваційним розвитком у фармацевтичній галузі є запорукою не лише економічного успіху підприємств, але й поліпшення якості життя в глобальному масштабі.

Ключові слова: інвестиції, інноваційна стратегія, фармацевтична сфера, механізм управління інноваціями.

PROKOPENKO Nataliya, BYSHOVETS Ivan

Private Higher Educational Establishment «European University»

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE FORMATION AND IMPLEMENTATION OF AN INVESTMENT AND INNOVATION STRATEGY FOR PHARMACEUTICAL ENTERPRISES

The article examines the formation of mechanisms for managing the innovative development of pharmaceutical enterprises, which is a complex and multifaceted process that takes into account the specific features of this industry, high dependence on scientific research, a strict regulatory environment and the strategic importance of innovation for competitiveness. In today's environment, pharmaceutical companies face ever-increasing demands on product quality, drug safety, shorter drug development cycles and adaptation to global challenges such as pandemics, population ageing or new chronic diseases. All this determines the need to create an effective mechanism for managing innovation development, which would ensure not only high productivity indicators, but also the social significance of the industry.

It is established that the pharmaceutical industry is one of the most innovation-intensive sectors of the economy. By its very nature, it depends on a systematic approach to innovation management, since the creation of new medicines requires long-term scientific research, a large amount of financial resources and the integration of modern technologies. In this context, the mechanism for managing innovation development should cover all stages of the innovation life cycle, from basic research to commercialisation and product launch. An important component is the research and development (R&D) process, which forms the basis of the industry's innovation potential.

The article identifies and describes the dependence of the mechanism of innovation management in the pharmaceutical sector on the regulatory environment. At each stage - from drug development to its introduction into production and sale - companies must comply with strict regulations, such as GMP (Good Manufacturing Practices), GLP (Good Laboratory Practices) and GCP (Good Clinical Practices). This complicates innovation management, as it is necessary to take into account not only technological aspects, but also safety, efficiency and compliance with the legal norms of different countries.

The author argues that the financial aspect plays a key role in the mechanism of managing the innovative development of pharmaceutical enterprises. The development of a new medicinal product may require many years of investment in research and clinical trials. For example, researchers estimate that the average cost of developing a new drug can reach several billion dollars. Therefore, an important element of the mechanism is to ensure access to funding, both internal and external, in particular through cooperation with venture capital funds, grants or partnerships with other companies.

A classification of components of innovation development management in the pharmaceutical sector as a high-tech industry is developed.

It is proved that the formation of a mechanism for managing innovative development in pharmaceuticals requires consideration of many factors, including strategic planning, multichannel financing, compliance with regulations, development of scientific research and integration of the latest technologies. This mechanism should ensure synergy between all elements of the innovation process, contributing to the creation of products that not only meet high standards, but also ensure accessibility and high social value for society. Thus, effective management of innovation development in the pharmaceutical industry is the key not only to the economic success of enterprises, but also to improving the quality of life on a global scale.

Keywords: innovation strategy, pharmaceutical industry, innovation management mechanism.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Процес перетворення інноваційної ідеї у практичну площину пов'язано із розробкою стратегічного інвестиційно інноваційного напрямку взаємопов'язаних процедурних послідовних дій, що мають бути впроваджені внаслідок переосмислення внутрішніх та зовнішніх змін.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Науковий внесок у розвиток теоретичних і практичних досліджень зроблено багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими: Андрущенко В.П., Бажал Ю.М., Буковинський С.А., Геець В.М., Голіков В.І., Кваснюк Б.Є., Лукінов І.І., Маркуц Ю.О., Прокопенко Н.С., Портер М., Кириченко А.М., Фатхутдінов Р., Федулова Л.І., Хедоурі Ф., Холод Б.І., Чугунова І.Я., Кравчик Ю. В. та інші.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою дослідження є проаналізувати методологічні підходи до формування інвестиційно інноваційної стратегії у галузі високотехнологічних сфер фармацевтики.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інтеграція цифрових технологій також є невід'ємною частиною механізму управління інноваційним розвитком у фармацевтиці. Використання штучного інтелекту, великих даних, машинного навчання дозволяє скоротити час і витрати на розробку нових ліків, забезпечити персоналізований підхід до лікування та оптимізувати виробничі процеси. Наприклад, алгоритми машинного навчання здатні прогнозувати ефективність препаратів на ранніх етапах їх розробки, що значно знижує ризики інноваційної діяльності.

Формування механізму управління інноваційним розвитком у фармацевтичній сфері базується на системному, стратегічному та інтеграційному підходах, які враховують специфіку галузі, її регуляторне середовище, високу інтенсивність досліджень і розробок (R&D), а також значну роль людського та технологічного капіталу. Методичні засади розробки такого механізму передбачають використання інструментів і методів, які забезпечують синергію між внутрішніми ресурсами підприємства, зовнішнім середовищем і його довгостроковою інноваційною стратегією.

Однією з ключових методичних основ є системний підхід, що передбачає інтеграцію всіх компонентів інноваційної діяльності — від розробки ідей до комерціалізації готових продуктів. Це включає створення стратегії управління інноваціями, оцінку потенціалу підприємства, моніторинг ринкових трендів і управління ризиками. Системний підхід дозволяє враховувати взаємозв'язок між різними етапами інноваційного процесу та забезпечує узгодженість дій на всіх рівнях управління [1, с. 25-28].

Стратегічний підхід є ще одним базовим методичним компонентом. Для фармацевтичної сфери стратегічне планування інноваційного розвитку є критично важливим, оскільки розробка нових лікарських засобів потребує тривалих інвестицій, високого рівня ризиків та відповідності до нормативних вимог. Стратегічний підхід передбачає визначення пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, оцінку їхньої економічної доцільності та створення довгострокового плану впровадження інновацій [2; 3].

Методика формування механізму також має спиратися на інтеграцію цифрових технологій. У сучасній фармацевтичній галузі ключову роль відіграють інструменти великих даних, машинного навчання, штучного інтелекту, які дозволяють оптимізувати процеси розробки, скорочувати час клінічних випробувань і покращувати персоналізований підхід до лікування. Наприклад, штучний інтелект може бути використаний для аналізу молекулярних даних і прогнозування ефективності нових препаратів, що значно знижує ризики розробки.

Особливе значення у фармацевтичній галузі мають регуляторні аспекти. Методичні підходи до формування механізму повинні враховувати відповідність до стандартів GMP (Good Manufacturing Practices), GLP (Good Laboratory Practices), а також регуляторних вимог на національному й міжнародному рівнях. Це включає розробку внутрішніх політик і процедур, що забезпечують відповідність усім етапам життєвого циклу продукту — від лабораторних досліджень до його виробництва та реалізації [2; 4; 5].

Ще однією важливою методичною засадою є управління людським капіталом. Для фармацевтичних підприємств це означає залучення висококваліфікованих фахівців, створення умов для їхньої творчої та наукової діяльності, а також впровадження систем мотивації, які стимулюють участь у інноваційних процесах. Освітні програми, наукові стажування та співпраця з дослідницькими інституціями також є важливими інструментами формування людського потенціалу.

Для фінансового забезпечення механізму управління інноваційним розвитком підприємств методичні підходи передбачають залучення різноманітних джерел фінансування: внутрішніх ресурсів, венчурного капіталу, грантів, державної підтримки та партнерських програм із іншими компаніями. Одним із інструментів фінансового управління є створення інноваційного фонду підприємства, кошти якого спрямовуються на дослідження, випробування та впровадження нових технологій.

Методичні засади також включають моніторинг та оцінку результативності. Це дозволяє вчасно виявляти ризики, аналізувати ефективність впроваджених інновацій і коригувати стратегії розвитку. Оцінка повинна враховувати як економічні показники, такі як рентабельність інвестицій в інновації, так і соціальні ефекти, зокрема покращення якості життя через нові лікарські засоби [4, с. 7-16; 6, с. 156-158].

Таким чином, методичні засади формування механізму управління інноваційним розвитком підприємств фармацевтичної галузі базуються на системності, стратегічному плануванні, інтеграції сучасних технологій, дотриманні регуляторних стандартів, управлінні людським капіталом та фінансовому забезпеченні. Ці підходи забезпечують створення ефективної інноваційної системи, яка дозволяє підприємствам відповідати на глобальні виклики, зберігати конкурентоспроможність і сприяти соціальному прогресу [6, с. 132-133; 7, с. 19-22].

Механізм управління інноваційним розвитком промислових підприємств є складною системою (таблиця 1.5), що охоплює взаємопов'язані підпроцеси, кожен з яких має своє функціональне навантаження та сприяє досягненню загальної мети — підвищення конкурентоспроможності й стійкості підприємства через впровадження інновацій. Ці підпроцеси формують логічну послідовність дій, що забезпечує узгодженість управлінських рішень і оптимальне використання ресурсів [8; 9, с. 372-375]. Схема основних підпроцесів, зазначено на рис. 1.

Рис. 1. Основні підпроцеси механізму управління інноваційним розвитком промислових підприємств

Першим елементом механізму є підпроцес генерації інноваційних ідей, що базується на дослідженнях ринку, аналізі потреб споживачів, конкурентного середовища та новітніх технологій. Цей підпроцес часто підтримується за рахунок використання креативних методів, таких як мозковий штурм, відкриті інновації чи прогнозування тенденцій. Його успішність залежить від здатності підприємства формувати культуру інноваційності, стимулювати творчість співробітників і залучати зовнішніх партнерів.

Другий підпроцес стосується оцінки та відбору інноваційних проєктів, де головну роль відіграють економічні, технічні та соціальні критерії. Цей етап потребує використання інструментів аналізу витрат і вигод, оцінки ризиків, прогнозування рентабельності та визначення стратегічної значущості кожного проєкту для підприємства.

Третій підпроцес — розробка та тестування інноваційних рішень. У промислових підприємствах цей етап включає створення прототипів, випробування нових технологій чи продуктів, оцінку їхньої відповідності до виробничих стандартів і очікувань споживачів. Він також передбачає взаємодію між дослідницькими підрозділами, інженерними командами та відділами якості.

Четвертий підпроцес — впровадження інновацій у виробничу діяльність. Це ключовий етап, який включає адаптацію виробничих процесів до нових рішень, навчання персоналу, модернізацію обладнання та інфраструктури. У промисловості цей підпроцес потребує значних капіталовкладень і ретельного планування для мінімізації простоїв та забезпечення безперервності роботи.

П'ятий підпроцес — моніторинг, аналіз і вдосконалення впроваджених інновацій. Після реалізації проєкту важливо оцінити його ефективність, виявити сильні та слабкі сторони, визначити можливості для подальшого вдосконалення. Це дозволяє підприємству не лише покращити свої інновації, але й накопичити досвід для майбутніх проєктів.

Ця послідовність дій формує основу механізму управління, який забезпечує системність і послідовність інноваційних процесів на промислових підприємствах. Кожен підпроцес є взаємопов'язаним із попереднім і наступним, створюючи замкнений цикл, орієнтований на постійне вдосконалення та адаптацію до змін у зовнішньому середовищі.

Формування механізму управління інноваційним розвитком фармацевтичних підприємств є багатостадійним процесом [9, с. 364-373], що враховує специфіку галузі, орієнтовану на високу регуляторну відповідність, інтенсивні наукові дослідження (R&D) та значні інвестиції в розробку нових продуктів. Кожен етап цього процесу є взаємопов'язаним із попередніми і спрямованим на створення інтегрованої системи управління, здатної забезпечити довгостроковий інноваційний розвиток підприємства [5; 9].

Етапи формування механізму управління інноваційним розвитком фармацевтичних підприємств має ряд взаємопов'язаних процесів, що виділено базисом на основі попереднього досвіду впровадження інновацій у фармацевтичній сфері.

До основних етапів впровадження інноваційної стратегії на підприємствах високотехнологічної сфери можна віднести наступні блоки:

1. Діагностика інноваційного потенціалу підприємства (аналіз внутрішніх ресурсів, ринкових умов, науково-технічного рівня підприємства). На цьому етапі проводиться оцінка внутрішнього стану підприємства щодо його готовності до інновацій. Аналізуються наявні ресурси, рівень технологічного забезпечення, компетенції персоналу, фінансові можливості та організаційна культура. Крім того, враховуються зовнішні чинники, такі як ринкова ситуація, нормативні вимоги та науково-технічні тенденції. Мета етапу — визначити сильні й слабкі сторони підприємства в контексті інноваційного розвитку.

2. Визначення стратегічних цілей інноваційного розвитку (формування ключових напрямів інноваційної діяльності з урахуванням специфіки галузі). На основі діагностики формуються стратегічні напрями інноваційної діяльності, які враховують специфіку фармацевтичної галузі: створення нових лікарських засобів, впровадження інноваційних технологій виробництва, розвиток персоналізованої медицини тощо. Стратегічні цілі мають бути конкретними, вимірюваними, досяжними та відповідати потребам ринку.

3. Проєктування організаційної структури механізму управління (розробка моделі управління інноваціями, створення спеціалізованих підрозділів). Цей етап передбачає розробку структурної моделі управління інноваційними процесами. Створюються спеціалізовані підрозділи чи групи, відповідальні за дослідження, розробки, впровадження інновацій, а також за моніторинг і оцінку їхньої ефективності. Забезпечується чіткий розподіл повноважень, відповідальності та каналів комунікації між підрозділами.

4. Розробка фінансово-інвестиційного забезпечення (планування джерел фінансування та управління фінансовими ризиками). Для фармацевтичної галузі фінансування є одним із найважливіших аспектів. На цьому етапі визначаються джерела фінансування інноваційних проєктів, які можуть включати внутрішні кошти, венчурний капітал, державну підтримку, міжнародні гранти чи партнерські програми. Також формується система планування бюджету для інноваційної діяльності та розробляються механізми управління фінансовими ризиками.

5. Інтеграція цифрових технологій (впровадження сучасних технологій: Big Data, AI, автоматизація, цифровізація процесів). На цьому етапі механізм управління наповнюється сучасними технологічними рішеннями. Використання великих даних (Big Data), штучного інтелекту, машинного навчання,

автоматизації виробничих процесів дозволяє значно скоротити час і витрати на розробку та тестування нових препаратів, забезпечуючи при цьому високу точність і персоналізований підхід до лікування.

6. Впровадження механізму управління (адаптація процесів до інновацій, запуск нових продуктів, навчання персоналу). Реалізація механізму управління включає безпосереднє впровадження інновацій у діяльність підприємства, адаптацію виробничих процесів до нових технологій, навчання персоналу, запуск нових продуктів. На цьому етапі відбувається взаємодія між науковими, технологічними та бізнес-компонентами, що забезпечує комплексний підхід до інновацій.

7. Моніторинг та оцінка ефективності (аналіз результатів впровадження, оцінка ефективності та визначення напрямів вдосконалення). Завершальний етап передбачає аналіз результатів впровадження інновацій, оцінку їхньої економічної та соціальної ефективності, а також визначення напрямів для подальшого вдосконалення. Враховуються як фінансові показники, так і внесок у покращення якості життя через створення доступних і ефективних лікарських засобів.

Ці етапи створюють комплексний підхід до формування механізму управління інноваційним розвитком фармацевтичних підприємств, що дозволяє досягати високих результатів і забезпечувати стійкий розвиток у конкурентному середовищі.

Інноваційний розвиток фармацевтичних підприємств базується на використанні сучасних інструментів і технологій [8; 9], які забезпечують ефективність розробки, тестування та впровадження нових лікарських засобів і технологій виробництва. Висока інноваційна активність цієї галузі потребує впровадження передових рішень, що охоплюють усі етапи життєвого циклу продукту — від досліджень і розробок до комерціалізації та маркетингового супроводу.

1. Інструменти управління інноваційним розвитком
До основних інструментів, що забезпечують інноваційний розвиток фармацевтичних підприємств, належать:

– Дослідження та розробки (R&D). Цей інструмент є центральним у фармацевтичній галузі, оскільки саме завдяки R&D здійснюється створення нових молекул, препаратів і методів лікування. Він передбачає проведення лабораторних досліджень, доклінічних і клінічних випробувань, а також аналіз ефективності нових препаратів.

– Інтелектуальний капітал. Використання знань, компетенцій і досвіду фахівців є одним із найважливіших факторів успішного інноваційного розвитку. Для цього підприємства впроваджують програми навчання, підвищення кваліфікації та залучення провідних науковців і спеціалістів.

– Фінансові інструменти. Інноваційні проекти у фармацевтиці потребують значного фінансування. Для їх реалізації використовуються венчурні інвестиції, гранти, державні програми підтримки та стратегічне партнерство з іншими компаніями.

– Моделі відкритих інновацій. Цей підхід передбачає співпрацю з університетами, дослідницькими центрами та іншими фармацевтичними підприємствами для обміну знаннями, технологіями та ідеями.

2. Технології інноваційного розвитку
Сучасні технології, що використовуються у фармацевтичній галузі, дозволяють оптимізувати процеси розробки, скоротити час впровадження інновацій та підвищити якість продукції.

– Штучний інтелект (AI) та машинне навчання. Ці технології використовуються для аналізу великих обсягів даних, прогнозування ефективності молекул, пошуку нових біологічно активних речовин і оптимізації процесів клінічних випробувань. Наприклад, AI дозволяє автоматизувати процеси відбору кандидатів для випробувань, що значно скорочує час розробки препаратів.

– Великі дані (Big Data). Використання аналітики великих даних дає змогу проводити глибокий аналіз клінічних випробувань, оцінювати ефективність лікування та розробляти персоналізовані стратегії терапії.

– Біотехнології. У фармацевтиці широко використовуються методи генної інженерії, біофармацевтичних технологій і біосенсорів для створення високотехнологічних препаратів, вакцин і терапевтичних рішень.

– 3D-друк. Ця технологія дозволяє виготовляти персоналізовані лікарські форми, адаптовані до потреб конкретного пацієнта, з оптимальним дозуванням і складом.

– Автоматизація та роботизація. На виробничих лініях фармацевтичних підприємств автоматизація дозволяє підвищити продуктивність, зменшити кількість помилок і забезпечити відповідність стандартам GMP.

– Інтернет речей (IoT). Технології IoT використовуються для моніторингу умов зберігання препаратів, контролю якості на виробництві та забезпечення простежуваності продукції.

3. Інструменти регуляторного забезпечення
Фармацевтична галузь має суворе регуляторне середовище, тому важливими інструментами є дотримання стандартів GMP, GLP і GCP, розробка нормативної документації, а також інтеграція систем контролю відповідності стандартам.

4. Цифрові платформи та аналітичні системи
Сучасні фармацевтичні підприємства активно використовують цифрові платформи для управління

інноваційними процесами, автоматизації досліджень і відстеження ефективності нових продуктів. Інтеграція ERP-систем дозволяє поєднувати управління ресурсами, виробничими процесами та інноваційною діяльністю.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, ефективне використання інструментів і технологій інноваційного розвитку є вирішальним фактором успіху фармацевтичних підприємств. Вони дозволяють не лише створювати високоякісні продукти, але й забезпечувати їх доступність, відповідність регуляторним вимогам і конкурентоспроможність на глобальному ринку.

Література

1. Брадул О., Ртищев С. Ефективність управління інноваційно інвестиційним розвитком ресурсного потенціалу підприємства як функціонал економічної безпеки та конкурентоспроможності. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. № 1. С. 23-38.
2. Яковенко Я., Білик М., Олійник Є. Штучний інтелект, Big Data і відповідальне споживання як імператив інноваційного розвитку бізнес-структур в умовах формування цифрової економіки. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-151>
3. Бродюк І. В. Стратегічний аналіз інвестиційного розвитку підприємства. *Економіка та держава*. 2015. № 4. С. 131-133.
4. П'ятницька Г. Т., Найдюк В. С. Фінансова стійкість як базис для визначення стратегічного вектору інноваційного розвитку підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 4. С. 7-16.
5. Нижник О. Розробка стратегій інноваційного розвитку підприємств малого і середнього бізнесу. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 1. С. 94-98. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-290-1-18>
6. Гринько Т. В., Гвініашвілі Т. З. Формування системи конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва в умовах цифровізації. Підприємство: сучасні виклики, тренди та трансформації. Дніпро: Біла К.О. 2023. С. 121-186.
7. Скотнікова Л.П. Роль інвестиційної стратегії у розвитку підприємства. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки): зб. наук. пр.* Харків: НТУ «ХПІ», 2018. № 19 (1295). С. 19-22.
8. Гуцул Ю. Інструменти управління інноваційним розвитком підприємств в умовах післявоєнної відбудови національної економіки. *Економіка та суспільство*. 2024. №61. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-139>
9. Батюк Б. Інноваційні управлінські рішення в умовах сучасних викликів. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. №2 (30). С. 364–373
10. КРАВЧИК, Ю. (2022). ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМНОГО РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 312(6(2), 345-350. [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-58](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-58)

References

1. Bradul, O. and Rtyshchev, S. (2022). "Efficiency of management of innovation and investment development of the resource potential of the enterprise as a function of economic security and competitiveness", *Ekonomichnyi analiz*, vol. 32(1), pp. 23-38
2. Yakovenko, Ya., Bilyk, M., & Oliinyk, Ye. (2024). "Artificial Intelligence, Big Data and Responsible Consumption as an Imperative for Innovative Development of Business Structures in the Digital Economy", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-151>
3. Brodiuk, I. V. (2015). "Strategic analysis of the company's investment development", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 4, pp. 131-133
4. P'iatnytska, H. T. and Naidiuk, V. S. (2018). "Financial stability as a basis for determining the strategic vector of innovative development of the enterprise", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 4, pp. 7-16
5. Nyzhnyk, O. (2021). "Development of strategies for innovative development of small and medium business", *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 1, pp. 94-98. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-290-1-18>
6. Hrynko, T. V. and Hviniashvili, T. Z. (2023). *Formuvannia systemy konkurentospromozhnosti sub'ektiv pidpriemnytstva v umovakh tsyfrovizatsii. Pidpriemnytstvo: suchasni vyklyky, trendy ta transformatsii* [Formation of the system of competitiveness of business entities in the conditions of digitalisation], Bila K.O., Dnipro, Ukraine
7. Skotnikova, L.P. (2018). "The role of investment strategy in development of the enterprise", *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «Kharkivskiy politekhnichnyi instytut» (ekonomichni nauky): zb. nauk. pr.*, vol. 19 (1295), pp. 19-22
8. Hutsul, Yu. (2024). "Tools for management of innovative development of enterprises in the conditions of post-war reconstruction of the national economy", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-139>
9. Batiuk, B. (2024). "Innovative management solutions in the face of modern challenges", *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii*, vol. 2 (30), pp. 364–373
10. KRAVCHYK, Y. (2022). TOOLKIT FOR ENSURING SYSTEMIC DEVELOPMENT OF HEALTH CARE INSTITUTIONS IN UKRAINE. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 312(6(2), 345-350. [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-58](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-58)